

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки
та інформаційних систем

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ М. Є. Рогоза

1 вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Економічне управління підприємствами»

освітня програма/спеціалізація «Економічна кібернетика», «Економіка підприємства»

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ступінь вищої освіти «Магістр»

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічне управління підприємствами» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

Протокол від 1 вересня 2023 р. № 1

Полтава 2023

Укладач: Перебийніс В. І., професор кафедри економічної кібернетики,
бізнес-економіки та інформаційних систем, доктор економічних
наук, професор

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Економічна кібернетика» спеціальності 051
Економіка ступеня «Магістр»

_____ М. Є. Рогоза

1 вересня 2023 року

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Економіка підприємства» спеціальності 051
Економіка ступеня «Магістр»

_____ В. І. Перебийніс

1 вересня 2023 року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Економічне управління підприємствами»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Пререквізити: «Бізнес-економіка» Постреквізити: Кваліфікаційна робота	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни - обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	1 курс, 2 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	5 кредитів, 2 модулі	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: 150 год - загальна кількість: 1 семестр - 150.		
- лекції: 20 год.		
- практичні заняття: 40 год.		
- самостійна робота: 90 год.		
- вид підсумкового контролю: ПМК		
Заочна форма навчання		
Кількість годин: 150 год. – загальна кількість: 1 семестр – 150.		
- лекції: 4 год.		
- практичні заняття: 6 год.		
- самостійна робота: 140 год.		
- вид підсумкового контролю: ПМК		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни - набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають змогу брати участь в організаційно-економічному забезпеченні управління виробничою діяльністю підприємства

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).</p> <p>ПР 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.</p> <p>ПР 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.</p>	<p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.</p> <p>ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.</p> <p>СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.</p> <p>СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.</p> <p>СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p> <p>СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Управління з давніх часів до кінця XIX століття (управління в давні часи; управлінські революції; наукові підходи до теорії управління).

Тема 2. Формування наукових основ управління (формування наукового раціоналістичного підходу в управлінні; розвиток школи наукового раціоналістичного підходу; класична / адміністративна школа управління Файоля).

Тема 3. Розвиток науки та практики управління в країнах з ринковою економікою (школа людський стосунків та науки щодо поведінки; школа науки управління / кількісного підходу; процесний, системний та ситуаційний підходи; новітні теорії управління).

Тема 4. Наука управління в СРСР та Україні (внесок українських вчених у розвиток управлінської науки; розвиток теорії та практики управління в СРСР у 30-40 рр. XX ст.; централізоване планове управління економікою у 50-80 рр. XX ст.).

Тема 5. Операційна функція підприємства (сутність операційної функції; особливості операційної функції підприємств різних видів економічної діяльності; вибір операційних процесів).

Тема 6. Операційні (виробничі) системи підприємств (сутність операційної системи; ефективність операційної системи; класифікація операційних систем).

Тема 7. Операційна (виробнича) діяльність підприємства (організаційно-технологічні особливості виробництва; класифікація операційних процесів; форми організації операційних процесів; потокове виробництво).

Тема 8. Планування операційних (виробничих) процесів підприємства (врахування принципів безперервності, поточності та ритмічності при плануванні операційних процесів; пропорційність, синхронність, паралельність та прямоточність як принципи планування операційних процесів; планування операційних процесів згідно принципів узгодженості операцій, впорядкованості руху предметів, максимального завантаження, комплексності, функціональної достатності та сумісності; використання принципів концентрації, спеціалізації, адаптації та мінімальної достатності при плануванні операційних процесів; застосування принципів запасу ресурсів, енергетичної безпеки, екологічності та безпеки життєдіяльності для планування операційних процесів).

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4 – Тематичний план навчальної дисципліни «Економічне управління підприємствами»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Управління підприємством: еволюція та сучасність					
Тема 1. Управління з давніх часів до кінця XIX століття 1. Управління в давні часи. 2. Управлінські революції. 3. Наукові підходи до теорії управління.	2	Тема 1. Управління з давніх часів до кінця XIX століття Навчальні завдання: кейс «Стародавній Рим»	4	Навчальні завдання: 1. Засвоєння навчального матеріалу: Наукові підходи до теорії управління. 2. Тести до теми.	11
Тема 2. Формування наукових основ управління 1. Формування наукового раціоналістичного підходу в управлінні. 2. Розвиток школи наукового раціоналістичного підходу. 3. Класична (адміністративна) школа управління Файоля.	2	Тема 2. Формування наукових основ управління Навчальні завдання: кейс «Генрі Форд»	4	Навчальні завдання: 1. Засвоєння навчального матеріалу: Класична (адміністративна) школа управління Файоля. 2. Тести до теми.	11

<p>Тема 3. Розвиток науки та практики управління в країнах з ринковою економікою</p> <p>1.Школа людський стосунків та науки щодо поведінки.</p> <p>2.Школа науки управління (кількісного) підходу; процесний, системний та ситуаційний підходи.</p> <p>3.Новітні теорії управління.</p>	2	<p>Тема 3. Розвиток науки та практики управління в країнах з ринковою економікою</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>кейс «Нова управлінська парадигма»</p>	4	<p>Навчальні завдання:</p> <p>1.Засвоєння навчального матеріалу: Новітні теорії управління.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11
<p>Тема 4. Наука управління в СРСР та Україні</p> <p>1.Внесок українських вчених у розвиток управлінської науки.</p> <p>2.Розвиток теорії та практики управління в СРСР у 30-40 рр. XX ст.</p> <p>3.Централізоване планове управління економікою у 50-80 рр. XX ст.</p>	2	<p>Тема 4. Наука управління в СРСР та Україні</p> <p>Навчальні завдання;</p> <p>кейс «В'ячеслав Липинський про управління»</p>	4	<p>Навчальні завдання:</p> <p>1.Засвоєння навчального матеріалу: Централізоване планове управління економікою у 50-80 рр. XX ст.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11

Модуль 2. Операційне управління економічною діяльністю підприємства

<p>Тема 5. Операційна функція підприємства</p> <p>1.Сутність операційної функції.</p> <p>2.Особливості операційної функції підприємств різних видів економічної діяльності.</p> <p>3.Вибір операційних процесів.</p>	2	<p>Тема 5. Операційна функція підприємства</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>визначення особливостей операційної функції суб'єктів господарювання певного виду економічної діяльності.</p>	6	<p>Навчальні завдання:</p> <p>1.Засвоєння навчального матеріалу: Вибір операційних процесів.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11
<p>Тема 6. Операційні (виробничі) системи підприємств</p> <p>1.Сутність операційної системи.</p> <p>2.Ефективність операційної системи.</p> <p>3.Класифікація операційних систем.</p>	2	<p>Тема 6. Операційні (виробничі) системи підприємств</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>«Зелені» будинки як операційна система</p>	6	<p>1. Навчальні завдання: формування операційної системи суб'єкта господарювання певного виду економічної діяльності.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11

<p>Тема 7. Операційна (виробнича) діяльність підприємства</p> <p>1. Організаційно-технологічні особливості виробництва.</p> <p>2. Класифікація операційних процесів.</p> <p>3. Форми організації операційних процесів.</p> <p>4. Потокowe виробництво.</p>	4	<p>Тема 7. Операційна (виробнича) діяльність підприємства</p> <p>Навчальні завдання: розв'язування задач з теми.</p>	6	<p>1. Навчальні завдання: формування потокового виробництва суб'єкта господарювання певного виду економічної діяльності.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	12
--	---	--	---	---	----

<p>Тема 8. Планування операційних (виробничих) процесів підприємства</p> <p>1. Врахування принципів безперервності, поточності та ритмічності при плануванні операційних процесів.</p> <p>2. Пропорційність, синхронність, паралельність та прямоточність як принципи планування операційних процесів.</p> <p>3. Планування операційних процесів згідно принципів узгодженості операцій, впорядкованості руху предметів, максимального завантаження, комплексності, функціональної достатності та сумісності.</p> <p>4. Використання принципів концентрації, спеціалізації, адаптації та мінімальної достатності при</p>	4	<p>Тема 8. . Планування операційних (виробничих) процесів підприємства</p> <p>Навчальні завдання: розв'язування задач з теми.</p>	6	<p>1. Навчальні завдання: Планування операційних (виробничих) процесів суб'єкта господарювання певного виду економічної діяльності.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	12
--	---	---	---	--	----

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4). Виконання навчальних завдань (20 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	40
Модуль 2 (теми 5-8). Виконання навчальних завдань (20 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	40
Підсумковий контроль: підсумкове тестування	20
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності. ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>
3. Беззубко Б. І. Операційний менеджмент: навч.-метод. посібник. Донбас. нац. акад. будівництва і архітектури. Харків : ПромАрт, 2020. 103 с.
4. Виробничий менеджмент : підручник. / М. П. Бутко та ін.; за заг. ред. Бутка М. П. Київ : Центр учбової літератури, 2017. - 420 с.
7. Економічне управління підприємством: Дистанційний курс / Укладач: В.І.Перебийніс URL: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/mod/page/view.php?id=168728>
8. Калінько І. В., Косач І. А., Старченко Г. В. Операційний менеджмент. Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2020. 264 с.
9. Конспект лекцій з дисципліни «Виробничий менеджмент». Укладач: д.е.н., проф. Олена Плахотнік. Кам'янське : ДДТУ. 2023. 99 с. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/33/7-33-kl47.pdf>
10. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. - 51 с.
11. Операційний менеджмент: навч. посібн. / Перебийніс В. І. та ін.; за ред. В. І. Перебийноса. Полтава: ПДАА, 2008. 664 с.
12. Офіційний сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
13. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. URL: <https://economy.poda.gov.ua/?categoryId=9607>
15. Офіційний сайт Головного управління статистики в Полтавській області [Електронний ресурс]. URL: <https://www.pl.ukrstat.gov.ua/>

Додаткові

16. Ачкасова Л.М. Система управління ефективністю діяльності підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2023, вип. 41. С. 5 – 17. URL: <https://doi.org/10.30977/ETK.2225-2304.2023.41.5>
17. Перебийніс В. І., Бабенко К. О. Формування виробничої програми суб'єктів господарювання. *Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління [Електронний ресурс]: матеріали XII Міжнародної науково-*

практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 17–18 листопада 2022 року) / за заг. ред. М. Є. Рогози, Г.В. Карнаухової. Полтава : ПУЕТ, 2022. – С. 226 - 231. URL: <http://www.ek.puet.edu.ua/files/tes-ectoday22.pdf>

18. Перебийніс В. І., Світлична А.В. Організаційний розвиток підприємств: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 216 с.

19. Перебийніс В.І., Трайно В.М. Маркетингове управління споживачами послуг : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2015. 323 с.

20. Соціально-економічний розвиток України: моделі, механізми, стратегії: монографія / М. Є. Рогоза, В. І. Перебийніс, К. Ю. Вергал та ін.; за наук. ред. д. е. н., проф. М. Є. Рогози. Полтава : ПУЕТ, 2021. 148 с.

21. El-Behairy, Nouran. Top product management trends in 2023. *Product Management*. 30 Mar 2023. URL: <https://airfocus.com/blog/product-management-trends/>

22. Rogoza M.Y., Perebyinis V.I., Kuzmenko O.K. Theoretical and methodological tools for determination of dominant threats in information and analytical support of economic security. *Proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference "Business Intelligence: Models, Methods And Techniques"*. March 3-5, 2021. К .: NAU, 2021. P. 52 – 55. <http://feba.nau.edu.ua/images/conf-ec-2021/conf-2021.pdf>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Економічне управління підприємствами» може використовуватися пакет програмних продуктів Microsoft Office, зокрема, Microsoft Office Word для підготовки відповідей на ситуаційні завдання та Microsoft Office PowerPoint для підготовки презентацій з питань для обговорення та тих, що виносяться на самостійне вивчення.